

2017/2. Dönem Yeminli Mali Müşavirlik Sınavı
Harcama ve Servet Üzerinden Alınan Vergiler
8 Temmuz 2017 Cumartesi – 16.00 / 18.00 (**Sınav Süresi 2 Saat**)

SORULAR

SORU 1: 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu hükümlerine ve Genel Tebliğlerine göre aşağıdaki işlemlerin katma değer vergisine tabi olup olmadığı, katma değer vergisine tabi olması durumunda kim tarafından nasıl beyan edileceği konularını ilgili mevzuat hakkında kısaca bilgi vermek suretiyle açıklayınız.

- a)** Türkiye'de televizyon yayını faaliyeti ile istigal eden tam mükellef K şirketi ile tam mükellef yapım şirketi arasında imzalanan sözleşmeyle, yapımcı firma tarafından bir yapının yurtiçi ve yurtdışı yayın hakkının satışından elde edilen gelirin %50 sinin K şirketinin hesabına yatırılacağı, aynı şekilde söz konusu yapının yurtiçi ve yurt dışı yayın hakkının K şirketi tarafından satılması durumunda elde edilen gelirin %50 sinin yapım firmasının hesabına yatırılacağı konusunda anlaşılmıştır. Söz konusu gelir paylaşımı anlaşması bedeli olarak K şirketi, yapım şirketine ödeme yapmıştır. K şirketi bir dizinin yayın hakkını ayrı ayrı şirketlere yurt içine ve yurt dışına satışını gerçekleştirmiştir. **(5 puan)**
- b)** Türkiye'de tam mükellef Y havayolu şirketi A kişisine 1 ay sonrasında ait İstanbul-İzmir seferine ilişkin bilet satış işlemini gerçekleştirmiştir; bu satışa ilişkin faturayı da düzenlemiştir. Ancak A kişi, uçuşa 2 gün kala biletini iptal etti; ödeme yaptığı tutarın %85'ini geri alabilmiştir. Y havayolu şirketi tarafından biletleme ücreti ile iptal işleminden dolayı alınan ceza ücreti nedenleriyle kalan tutar iade edilmemiştir. **(5 puan)**
- c)** Türkiye'de tam mükellef B şirketi, Türkiye'de tam mükellef Y Bankasına 5.000.000 Avro değerinde yedekleme ünitesi satışı konusunda sözleşme imzalamamıştır. Sözleşmeye göre yedekleme ünitesi, sözleşmede belirtilen kurulum şartlarının gerçekleşmesi durumunda kesin kabulü yapılarak teslim alınacaktır. Buna göre yedekleme ünitesinin teslimi için sözleşmede belirtilen performans hızına ulaşılması gerekmektedir. B şirketi yedekleme ünitesini sevk irsaliyesi ile 01/07/2016 tarihinde Y Bankası Genel Müdürlüğünün adresine sevk etmiştir. B şirketi tarafından yedekleme ünitesinin kurulumu gerçekleştirilerek test çalışmaları başlatılmıştır. Sözleşmede belirtilen performans hızı şartlarının yerine getirilmesi ile Y Bankası yedekleme ünitesinin 01/09/2016 tarihinde kesin kabulünü yapmıştır. **(5 puan)**
- d)** C ürünüğe ait garanti kapsamında D kişisine bedelsiz teslim ve hizmet ifası tam mükellef K yetkili servis şirketi tarafından gerçekleştirilmiştir. K yetkili servis şirketi, yetkili servisliğini yaptığı tam mükellef B şirketine bu işlemlerin bedelini fatura etmiştir. **(5 puan)**

SORU 2: Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği'nde düzenlenen "Hızlandırılmış İade Sistemi" hakkında bilgi veriniz. **(20 puan)**

SORU 3: Katma Değer Vergisi Kanunu'nun "Araçlar, kıymetli maden ve petrol aramaları ile ulusal güvenlik harcamaları ve yatırımlarda istisna" başlıklı 13 üncü maddesinde hükme bağlanan katma değer vergisinden istisna edilen teslim ve hizmetleri maddeler halinde sayınız. **(25 puan)**

SORU 4: 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu hükümlerine göre II sayılı listede yer alan mallar için tesis edilen vergi güvenlik müesseseleri (düzenlemeleri) nelerdir? Kısaca açıklayınız. **(20 puan)**

SORU 5: Veraset yoluyla veya ivazsız suretle intikal eden gayrimenkul ve değerli tablolar için veraset ve intikal vergisinin hangi durumlarda nasıl beyan edileceğini açıklayınız. **(15 puan)**

CEVAPLAR

Cevap 1 –

- a) 3065 sayılı KDV Kanununun;

-1/1 inci maddesinde, Türkiye'de yapılan ticari, sınai, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde gerçekleşen teslim ve hizmetlerin KDV ye tabi olduğu; yine aynı maddede ticari, sınai, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyetinin devamlılığı, kapsamı ve niteliğinin Gelir Vergisi Kanunu hükümlerine göre; Gelir Vergisi Kanununda açıklık bulunmadığı hallerde, Türk Ticaret Kanunu ve diğer ilgili mevzuat hükümlerine göre tayin ve tespit edileceği,

-2/1 inci maddesinde, teslimin, bir mal üzerindeki tasarruf hakkının malik veya onun adına hareket edenlerce, alıcıya veya adına hareket edenlere devredilmesi olduğu,

-4/1 inci maddesinde, hizmetin, teslim ve teslim sayılan haller ile mal ithalatı dışında kalan işlemler olduğu,

-10 uncu maddesinin (a) bendinde, vergiyi doğuran olayın; mal teslimi ve hizmet ifası hallerinde malın teslimi veya hizmetin yapılması ile (b) bendinde ise, malın tesliminden veya hizmetin yapılmasından önce fatura veya benzeri belgeler verilmesi halinde, bu belgelerde gösterilen miktarla sınırlı olmak üzere fatura veya benzeri belgelerin düzenlenmesi ile vuku bulduğu,

-11/1-a maddesinde, yurt dışındaki müşteriler için yapılan hizmetlerin KDV den istisna olduğu,

-12/2 nci maddesinde, bir hizmetin yurt dışındaki müşteriler için yapılan hizmet sayılabilmesi için,

- a) Hizmetlerin yurt dışındaki bir müşteri için yapılmış olması gereği,
- b) Hizmetten yurt dışında faydalınılması gereği,

hüküm altına alınmıştır.

KDV Genel Uygulama Tebliğinin "II/A-2.1.İstisnanın Kapsamı" başlıklı bölümünde;

Hizmetin yurtdışındaki bir müşteri için yapıldığı, yurtdışındaki müşteri adına düzenlenen fatura ve benzeri belge ile tevsik edilir.

Hizmetten yurtdışında faydalınılmasında kasıt, Türkiye'de yurtdışındaki müşteri için yapılan hizmetin, müşterinin yurtdışındaki iş, işlem ve faaliyetleri ile ilgili olması; Türkiye'deki faaliyetleri ile ilgisi bulunmamasıdır."

açıklamalarına yer verilmiştir.

Bu hüküm ve açıklamalara göre;

Söz konusu gelir paylaşımı anlaşması işlemi KDV Kanunun 1/1'inci maddesine göre KDV'ye tabi olacaktır.

Yapımcı firma ve K Şirketinin üzerinde hakkı bulunan bir yapının yayın hakkının, gerek yapımcı firma gerekse K şirketi tarafından yurt içinde satışı KDV Kanunun 1/1 inci maddesine göre

KDV'ye tabi olacaktır. Söz konusu yapının yayın hakkının yurtdışına satışı ise KDV Kanunun 12/2'nci maddesindeki şartların gerçekleşmesi halinde hizmet ihracı kapsamında değerlendirilecek ve KDV'den istisna olacaktır.

Yapımcı firma veya K Şirketi tarafından yapının yayın hakkının yurtiçi veya yurtdışında satışından elde edilen gelirin %50'sinin diğer hak sahibine aktarılması, diğer hak sahibinin yapım üzerindeki hakkının kullanılması hizmetine ilişkin olduğundan bu hizmet bedelleri üzerinden KDV hesaplanması gerekmektedir.

b) 60 seri numaralı Katma Değer Vergisi Sirkülerinin "Tazminatlar" başlığı altında bulunan 1.2.1. bölümünde: "Herhangi bir teslim veya hizmetin karşılığı olarak ortaya çıkmayan tazminat ve benzeri ödemeler prensip olarak KDV'nin konusuna girmemektedir.

Bu kapsamında, işin sözleşme şartlarına uygun yapılmaması, işin verilen süre içerisinde tamamlanmaması, sözleşmenin feshedilmesi gibi nedenlerle tazminat, cayma bedeli vb. adlarla yapılan cezai şart mahiyetindeki ödemeler herhangi bir teslim veya hizmetin karşılığı olmadığından KDV'nin konusuna girmemektedir."

ifade edilmiştir.

Y Havayolu Şirketi tahsil ettiği bedel, sunacağı hizmetin karşılığı olarak alınan avanstır. Y Şirketinin rezervasyonun iptali gereklisi ile aldığı avansın bir kısmını iptal işleminden dolayı alınan ceza ücreti olması nedeniyle iade etmemesi durumunda geri verilmeyen ceza olarak alınan bu para, herhangi bir mal tesliminin veya hizmet ifasının bedeli olmadığından KDV'ye tabi değildir. Ayrıca iade edilen %85'lik tutar biletin iptal edilmesi nedeniyle hizmetin gerçekleşmemesinden dolayı KDV'ye tabi değildir. Bu nedenlerle düzenlenen fatura üzerinden gerçekleştirilen kayıtların, biletin iptali sonucu oluşan duruma göre gerekli yeni kayıtların yapılarak düzeltilmesi gerekmektedir.

c) 3065 sayılı KDV Kanununun 1/1 inci maddesinde, Türkiye'de yapılan ticari, sınai, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde gerçekleşen teslim ve hizmetlerin KDV ye tabi olduğu hükmü altına alınmıştır. Bu hükmü uyarınca yapılan yedekleme ünitesi satışı KDV tabidir.

KDV Kanununun 10 uncu maddesinin (a) bendinde; vergiyi doğuran olayın mal teslimi ve hizmet ifası hallerinde malın teslimi veya hizmetin yapılmasıyla meydana geleceği hükmü altına alınmıştır.

Buna göre, B şirketi tarafından gerçekleştirilen yedekleme ünitesine ilişkin parçaların montajını da içerek şekilde belirlenen performans hızına ulaştırılarak teslimi konusunda alıcı ile taahhüde dayalı bir sözleşme yapılması ve yedekleme ünitesinin gösterilen yerde kurulumu ve sözleşmede belirtilen performans hızına ulaştırılarak tamamlanması işi hizmet niteliğinde olduğundan vergiyi doğuran olay hizmetin tamamlandığı 01/09/2016 tarihinde meydana gelmektedir. Bu tarihte B şirketi tarafından alıcı Y Bankası adına fatura düzenlenerek KDV'si hesaplanacaktır.

d) KDV Kanununun;

- 1/1inci maddesinde; Türkiye'de ticari, sınai, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde yapılan teslim ve hizmetlerin katma değer vergisine tabi olduğu,

- 4/1inci maddesinde hizmetin, teslim ve teslim sayılan haller ile mal ithalatı dışında kalan işlemler olduğu ve bu işlemlerin bir şeyi yapmak, işlemek, meydana getirmek, imal etmek, onarmak, temizlemek, muhafaza etmek, hazırlamak, değerlendirmek, kiralamak, birşeyi yapmamayı taahhüt etmek gibi şekillerde gerçekleşebileceğİ,

- 20/1inci maddesinde de teslim ve hizmet işlemlerinde matrahın bu işlemlerin karşılığını teşkil eden bedel olduğu,

hükümlerine yer verilmiştir.

Garanti süresi içinde ve garanti belgesi çerçevesinde müşterilere sağlanan bedelsiz tamir, bakım, yedek parça ve yenileme hizmetleri karşılığı olan bedel, malın satış fiyatı içinde tahsil edilmiş ve vergilendirilmiş olduğundan bu hizmetler KDV'ye tabi bulunmamaktadır. Bu tamir, bakım, yedek parça ve yenileme hizmetlerinin anlaşmalı servisler aracılığı ile yapılması durumunda da katma değer vergisi söz konusu olmayacağıdır.

Ancak, söz konusu hizmetlerin anlaşmalı servisler aracılığı ile yapılması halinde, anlaşmalı servislerce yapılan hizmetler her ne kadar müşterilere yapılıyor gözükse de aslında satıcı firmaya yapıldığından anlaşmalı servisler tarafından satıcı firmalara verilen tamir, bakım, yedek parça ve yenileme hizmetleri katma değer vergisine tabi olacaktır. Bu nedenle, anlaşmalı servislerce yapılan tamir, bakım, yedek parça ve yenileme hizmetleri nedeniyle satıcı firmalar adına düzenlenecek faturada katma değer vergisinin hesaplanması gerekmektedir.

Cevap 2 - HİS Uygulaması Kapsamına Girecek Mükellefler:

Aşağıdaki şartları taşıyan mükelleflere talep etmeleri ve aşağıda belirtilen belgeleri ibraz etmeleri halinde bağlı oldukları Vergi Dairesi Başkanlığı (bulunmayan yerlerde Defterdarlık) tarafından "HİS sertifikası" verilir.

- a) Başvuru tarihinden önceki son beş takvim yılı itibarıyla vergi mükellefiyetinin bulunması,
- b) Başvuru tarihinden önce vergi dairesine verilmiş son yıllık kurumlar vergisi beyannamesinin ekinde yer alan bilançoya göre en az;
 - Aktif toplamının 200.000.000 TL,
 - Maddi duran varlıklar toplamının 50.000.000 TL,
 - Öz sermaye tutarının 100.000.000 TL,
 - Net satışlarının 250.000.000 TL,
olması, (bu koşullardan herhangi üç tanesinin sağlanmış olması yeterlidir.)
- c) Başvurudan önceki takvim yılında vergi dairesine vermiş olduğu muhtasar beyannamelere göre aylık ortalama çalıştırılan kişi sayısının 250 veya daha fazla olması,
- ç) Başvuru tarihinden önceki son beş takvim yılı içinde;

- Mücbir sebep sayılan haller dışındaki nedenlerle, defter ve belgelerin ibrazından imtina edilmemiş olması,

- Gelir veya kurumlar vergisi, ÖTV ve KDV uygulamalarından her birine ait beyanname verme ödevinin her bir vergi türü itibarıyla birden fazla aksatılmamış olması (süresinden sonra kendiliğinden verilen beyannameler hariç),

- Sahte belge veya muhteviyatı itibarıyla yanlıltıcı belge düzenleme veya kullanma fiili nedeniyle özel esaslara tabi tutulmamış veya tutulmuşsa genel esaslara dönülmüş olması,

d) Başvuru tarihi itibarıyla;

- KDV iade taleplerinde özel esaslara tabi olmayı gerektiren bir durumunun bulunmaması,

- Vergi borcunun bulunmaması (vergilerin tecil edilmiş olması bu şartın ihlali sayılmasa, gerekmektedir.

Bu şartları birlikte taşıyan mükelleflerin bağlı oldukları Vergi Dairesi Başkanlığı/Defterdarlığı bir dilekçe ile başvurması halinde, başvuru tarihini izleyen 15 gün içinde “HİS Sertifikası” verilir.

Bu mükelleflerin KDV iade talepleri (henüz sonuçlandırılmış olanlar dahil), aşağıdaki bölümdeki açıklamalar çerçevesinde yerine getirilir.

HİS Uygulamasına Göre İade Taleplerinin Yerine Getirilmesi:

HİS sertifikası sahibi mükelleflerin iade talepleri tutarına bakılmaksızın, teminat, VİR veya YMM raporu aranılmadan yerine getirilir.

İade talebi bir standart iade talep dileğesi ile yapılır. Talep, iade hakkı doğuran işlemin beyanına ilişkin beyanname ve iade talep dileğesinin verilmiş olması şartıyla, ilgili belgelerin ibraz edildiği tarihte geçerlik kazanacaktır. İlgili belgeler; her bir iade hakkı doğuran işleme ait iade talebinin yerine getirilmesi için Tebliğde aranılması öngörülen belgelerdir.

Bu mükelleflerin nakden iade taleplerinde, ibraz edilen belgelere ilişkin olarak KDVİRA sistemi tarafından yapılan sorgulama neticesinde olumsuzluk tespit edilmeyen tutarlar raporun tamamlanma sürecini izleyen beş iş günü içinde iade edilir. Olumsuzluk tespit edilen alımlara ilişkin KDV tutarlarının iadesi ise olumsuzlukların giderilmesi veya aranan şartların sağlanması kaydıyla yerine getirilir. Mahsuben iade talepleri ise belgelerin tamamlandığı tarih itibarıyla hükm ifade eder.

Tamamı ibraz edilen belgelerde şekil veya muhteviyat yönünden vergi dairesince eksiklik veya yanlışlık tespit edilmesi halinde iade talepleri yerine getirilmekle birlikte, bu hususlar belgelerin ibraz edildiği tarihi izleyen 15 gün içinde mükellefe tebliğ edilir. Mükelleflerin tebliğ tarihinden itibaren üç ay içinde eksiklikleri tamamlamamaları halinde, durum ilgili Vergi Dairesi Başkanlığı/Defterdarlığı bildirilir. Vergi Dairesi Başkanlığı/Defterdarlık tarafından gerekçeleri göz önünde tutularak eksikliklerin tamamlanması için mükellefe üç aylık ek süre verilebilir. Bu süre sonunda da eksikliklerin tamamlanması halinde belge eksikliğine rağmen iade edilen KDV'nin ilgili bulunduğu vergilendirme dönemleri incelemeye sevk edilir. Belge eksikliğine rağmen iade edilen KDV tutarı kadar nakdi teminat veya banka teminat mektubu verilmemesi halinde HİS Sertifikası da iptal edilir.

Hakkında “olumsuz rapor” olmaması şartıyla, mükellefle ilgili “olumsuz tespit” ortaya çıkması veya “olumsuz rapor” bulunanlardan mal ya da hizmet aldığından tespit edilmesi halinde; mükellefe durum bildirilir. Mükellefin söz konusu mal ve hizmet alımlarını Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği'nin (IV/E) “Özel Esaslar” bölümü kapsamında izah edememesi durumunda KDV tutarlarının indirim ve iade hesaplarından çıkarılması veya bu tutarlara dört kat teminat göstermesi istenir. Teminat vergi inceleme raporu sonucuna göre çözülür. Mükellef tarafından söz konusu KDV tutarları indirim ve iade hesaplarından çıkarılmaz veya bu tutarlara dört kat teminat gösterilmezse, sadece bu tutarlara ilişkin iade talebi münhasıran vergi inceleme raporuna göre yerine getirilir.

HİS Sertifikasının İptal Edilmesi:

Kendilerine HIS sertifikası verilen mükelleflerle ilgili olarak, aşağıdaki hususlardan herhangi birisinin gerçekleşmesi halinde HIS sertifikası iptal edilir. Sertifikanın iptal edildiği, gerekçesiyle birlikte mükellefe bildirilir. Mükellefin, bu durumun bildirildiği tarihi içine alan ve sonraki dönemlere ait olan veya önceki dönemlere ait olup bu tarihe kadar henüz sonuçlandırılmış iadelerinde Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği'nin (IV/C-2) “HIS Uygulamasına Göre İade Taleplerinin Yerine Getirilmesi” bölümü hükümleri uygulanmaz.

a) Tebliğin (IV/C/1-b) ayrimında belirtilen tutarlarla ilgili şartları kaybeden mükellefler ile (IV/C/1-c) ayrimında belirtilen sayı şartında % 25'i aşan bir azalma meydana geldiği anlaşılan mükelleflerin sertifikaları iptal edilir.

Mükellefin, Tebliğin (IV/C/1) ayrimındaki tutarlar karşısındaki durumu, yıllık kurumlar vergisi beyannamesinin verildiği tarihi, ortalama işçi sayısına ilişkin şart karşısındaki durumu ise her takvim yılında verilen muhtasar beyannamelere dayanılarak Aralık ayı muhtasar beyannamesinin verildiği tarihi izleyen 15 gün içinde tespit edilir.

b) Defter ve belgelerini 213 sayılı Kanundaki süreler içinde ibraz etmeyen mükelleflerin sertifikaları sürenin dolduğu gün iptal edilir.

c) Vergi borçlarını, vadesinde ödemediği anlaşılan mükelleflere, vade tarihinden itibaren yedi gün içinde 6183 sayılı Kanunun 55inci maddesinde öngörülen ödeme emri veya alacağı teminata bağlanmış olması halinde 56ncı maddesinde öngörülen yazı tebliğ edilir. Tebliğ tarihinden itibaren yedi gün içinde vergi borcunu ödemeyen mükelleflerin sertifikası iptal edilir.

Ancak, takip edilen vergi borcunun nihai yargı kararı veya düzeltme işlemiyle tamamen kaldırılması halinde; yargı kararının İdare'ye tebliğ edildiği veya düzeltme işleminin yapıldığı tarihi içine alan dönem ve izleyen dönemlerdeki iadeler ile bu tarihe kadar henüz sonuçlandırılmış iadelerde “HIS Uygulaması” kapsamında işlem yapılır.

ç) Mükellef hakkında sahte belge veya muhteviyatı itibarıyla yanlıltıcı belge düzenlendiği veya kullandığı konusunda vergi dairesine “olumsuz rapor” intikal etmesi halinde, raporun vergi dairesine intikal ettiği tarihten sonraki ve bu tarihe kadar henüz sonuçlandırılmış iade taleplerinde Tebliğin (IV/C/2) bölümü hükümleri uygulanmaz ve sertifika iptal edilir.

Olumsuz rapora dayanılarak yapılan tarhiyatın nihai yargı kararları ile terkin edilmesi halinde mükellefe tekrar Sertifika verilir. Yapılan tarhiyatın nihai yargı kararları ile kısmen veya tamamen

onaylanması halinde mükellefin Sertifika alabilmesi için Tebliğin (IV/C/1) bölümünde belirtilen şartları tekrar sağlaması gereklidir.

Yargı kararından önce, mükellefin gerekli şartları yerine getirerek genel esaslara geçmesi halinde, genel esaslara tabi olduğu tarihten sonraki 24 ay süresince özel esaslara tabi olmayı gerektirecek ve sertifikayı iptal ettirecek şartların ortaya çıkmaması kaydıyla, mükellefe tekrar Sertifika verilir. Sonradan nihai yargı kararının gelmesi halinde yukarıda (c) numaralı ayrimın ikinci paragrafindaki açıklamalara göre işlem yapılır.

d) HİS sertifikası sahibi mükelleflerin iade taleplerinin bulunduğu her takvim yılında, İdare tarafından belirlenen en az bir vergilendirme dönemi KDV iadeleri yönünden incelenir ve bu inceleme ivedi olarak sonuçlandırılır. Yapılan incelemede haksız/yersiz iade aldığı anlaşılan mükelleflerden; haksız/yersiz aldığı vergilerin, ilgili dönemde yapılan vergi iadelerine oranı % 5'i geçen mükelleflerin sertifikaları iptal edilir. Bu mükelleflere, raporun vergi dairesine intikal tarihinden itibaren beş yıl süreyle tekrar sertifika verilmeyez.

Cevap 3 – Katma Değer Vergisi Kanunun 13 üncü maddesi uyarınca aşağıdaki teslim ve hizmetler vergiden müstesnadır:

1- Faaliyetleri kısmen veya tamamen deniz, hava ve demiryolu taşıma araçlarının, yüzer tesis ve araçların kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olan mükelleflere bu amaçla yapılan deniz, hava ve demiryolu taşıma araçlarının, yüzer tesis ve araçlarının teslimleri, bu araçların imal ve inşası ile ilgili olarak yapılan teslim ve hizmetler ile bunların tadili, onarım ve bakımı şeklinde ortaya çıkan hizmetler ve faaliyetleri deniz taşıma araçları ile yüzer tesis ve araçların imal ve inşası olanlara bu araçların imal ve inşası ile ilgili olarak yapılacak teslim ve hizmetler,

2- Deniz ve hava taşıma araçları için liman ve hava meydanlarında yapılan hizmetler,

3- Altın, gümüş, platin arama, işletme, zenginleştirme, rafinaj ve Türk Petrol Kanunu hükümlerine göre petrol arama faaliyetlerine ilişkin olmak üzere, bu faaliyetleri yürütenlere yapılan teslim ve hizmetler ile aynı Kanun hükümlerine göre boru hattıyla taşımacılık yapanlara bu hatların inşa ve modernizasyonuna ilişkin yapılan teslim ve hizmetler,

4- Yatırım Teşvik Belgesi sahibi mükelleflere belge kapsamındaki makina ve teçhizat teslimleri ile belge kapsamındaki yazılım ve gayri maddi hak satış ve kiralamaları,

5- Limanlara bağlantı sağlayan demiryolu hatları, limanlar ve hava meydanlarının inşası, yenilenmesi ve genişletilmesi işlerini fiilen kendisi yapan veya yaptıran mükellefler ile genel bütçeli idarelere bu işlere ilişkin olarak yapılan mal teslimleri ve inşaat taahhüt işleri,

6- Milli Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Savunma Sanayii Müsteşarlığı, Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Gümrük Muhafaza Genel Müdürlüğüne milli savunma ve iç güvenlik ihtiyaçları için uçak, helikopter, gemi, denizaltı, tank, panzer, zırhlı personel taşıyıcı, roket, füze ve benzeri araçlar, silah, mühimmat, silah malzeme, teçhizat ve sistemleri ile bunların araştırma-gelistirme, yazılım, üretim, montaj, yedek parça, bakım-onarım ve modernizasyonuna ilişkin olarak yapılan teslim ve hizmetler ve bu teslim ve hizmetleri gerçekleştirenlere bu kapsamında yapılacak olan, miktarı ve nitelikleri yukarıda sayılan kuruluşlarca onaylanan teslim ve hizmetler,

7- Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli (II) sayılı listede yer alan malların, Başbakanlık merkez teşkilatına teslimi,

8- Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanununa göre düzenlenen ürün senetlerinin, ürün ihtisas borsaları ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığından ürün senedi alım-satımı konusunda izin alan ticaret borsaları aracılığıyla ilk teslimi,

9- Türkiye Kızılay Derneği tüzüğünde belirtilen amaçlarına uygun olarak afet yönetimi ve yardımları, barınma, beslenme, sosyal yardımlar, toplumu bilinçlendirme, ulusal ve uluslararası insancıl hukuk ve uluslararası Kızılay-Kızıilhaç Hareketi faaliyetleri, savaş veya olağanüstü hâllerdeki görevleri ile kan, sağlık, göç ve mülteci hizmetlerini (sigıncı hizmetleri dâhil) yerine getirmesine yönelik görevler kapsamında yapılan teslim ve hizmetler; Türkiye Kızılay Derneği'nin ulusal ve uluslararası işbirlikleri, uluslararası mensubiyet ve üyelikleri, Birleşmiş Milletlere bağlı kurum ve kuruluşlar ile uluslararası akreditasyonu olan yardım kuruluşlarıyla yürüttüğü insani yardım faaliyetleri kapsamındaki teslim ve hizmetleri,

10- Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından tescil edilen gübreler ve gübre üreticilerine bu ürünlerin içeriğinde bulunan hammaddelerin teslimi ile kûspe (Türk Gümrük Tarife Cetvelinin 2303.10 tarife pozisyon numarasında sınıflandırılan nişastacılık artıkları ve benzeri artıklar ile 2303.30.00.00.00 gümrük tarife istatistik pozisyon numarasında sınıflandırılan biracılık ve damıtık içki sanayinin posa ve artıkları hariç), tam yağlı soya (fullfat), kepek, razmol, balık unu, et unu, kemik unu, kan unu, tapyoka (manyok), sorgum ve her türlü fenni karma yemler (kedi köpek mamaları hariç), saman, yem şalgamı, hayvan pancarı, kök yemler, kuru ot, yonca, fig, korunga, hasıl ve slajlık mısır, üçgül, yemlik lahana, yem bezelyesi ve benzeri hayvan yemleri (yeşil ve kuru kaba yemler ve bunların pellet şeklinde veya mevsimsel ihtiyaçlara göre bir bağlayıcı kullanılarak veya kullanılmadan işlem görmüş olanları dahil) teslimi,

11- Konut veya iş yeri olarak inşa edilen binaların ilk tesliminde uygulanmak ve bedeli döviz olarak Türkiye'ye getirilmek kaydıyla, Gelir Vergisi Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının 2 numaralı bendinde belirtilenler hariç olmak üzere çalışma veya oturma izni alarak altı aydan daha fazla yurt dışında yaşayan Türk vatandaşları, Türkiye'de yerleşmiş olmayan yabancı uyruklu gerçek kişiler ile kanuni ve iş merkezi Türkiye'de olmayan ve bir işyeri ya da daimi temsilci vasıtasıyla Türkiye'de kazanç elde etmeyen kurumlara yapılan konut veya iş yeri teslimleri,

Cevap 4 - Özel Tüketim Vergisi Kanunu hükümlerine göre II sayılı listede yer alan mallar için tesis edilen vergi güvenlik müesseseleri (düzenlemeleri) şunlardır:

1. (II) sayılı listedeki mallardan alınacak vergi, mükellefin bu malı alış bedeli ile her hâlükârdâ bu malların imalatçısının satış bedeli veya ithalatta hesaplanan katma değer vergisi matrahı üzerinden malin tabi olduğu orana göre hesaplanan vergi tutarından az olamaz. Verginin, mükellefin alış bedeli üzerinden hesaplandığı durumlarda, malı teslim tarihine kadar bu malı mükellefe teslim eden tarafından yüzde 10'a kadar yapılan indirimler alış bedelinden de indirilebilir. Ancak bu indirimler sonrası kalan tutar, malin imalatçısının satış bedelinden veya ithalatta hesaplanan katma değer vergisi matrahından düşük olamaz. (ÖTVK md. 12/1)

2. (II) sayılı listedeki malların ilk iktisabı, teslimi veya ithaline ilişkin işlemleri gerçekleştirenler, bu işlemlerden önce özel tüketim vergisinin ödendiğini gösteren belgeleri aramak zorundadırlar. Bu mecburiyete uymamak suretiyle gerekli verginin ödenmesinden önce işlem yapan

gümruk memurları, kayıt ve tescile yetkili memurlar, motorlu araç ticareti yapanlar, bu malların müzayedeye yoluyla satışını gerçekleştirenler ile icra memurları, ziyaa ugratılan vergi, vergi cezası ve gecikme faizinden mükellefle birlikte müteselsilen sorumludurlar. Ancak bunlar, ödemek zorunda kaldıkları vergi, ceza ve faizler için mükellefe rücu hakkına sahiptirler. (ÖTVK md. 13/3)

3. (II) sayılı listedeki mallardan kayıt ve tescile tâbi olanların, veraset yoluyla intikaller hariç ilk iktisabında istisna uygulanan malların istisnadan yararlananlar dışındakilerce iktisabında, ilk iktisabındaki matrah esas alınarak adına kayıt ve tescil işlemi yapılandan, kayıt ve tescili tarihinde geçerli olan oran üzerinden, bu tarihte özel tüketim vergisi alınır. Kanunun 7 nci maddesinin (2) ve (8) numaralı bendleri çerçevesinde tanıdığı istisnadan yararlananlar tarafından bu istisnadan yararlanılarak iktisap ettikleri kayıt ve tescile tabi malları 5 yıldan fazla kullanarak elden çıkarmaları durumunda bu hükmü uygulanmaz. (ÖTVK md. 15/2-a)

4. (II) sayılı listedeki mallardan kayıt ve tescile tâbi olanların, ilk iktisap tarihinden itibaren beş yıl içinde 87.02 (Otobüs ve midibüs hariç), 87.03 veya 87.04 (“Diğerleri” grubu hariç) tarife pozisyonlarında yer alan mallara dönüştürülmesi halinde, daha önce ödenen vergi mahsup edilmek suretiyle bu malların ilk iktisabındaki matrah esas alınarak değişiklik uyarınca adına kayıt ve tescil işlemi yapılandan, değişikliğin kayıt ve tescili tarihinde dönüştürülen mallar için geçerli olan oran üzerinden, bu tarihte özel tüketim vergisi alınır. (ÖTVK md. 15/2-b)

Cevap 5: Türkiye Cumhuriyeti uyuşunda bulunan şahislara ait mallar ile Türkiye'de bulunan malların veraset yoluyla veya herhangi bir suretle ivazsız (karşılıksız) bir şekilde bir şahıstan diğer şahsa intikalî veraset ve intikal vergisine tabi olup, bu intikaller nedeniyle beyanname verilir. Beyannameyi kendisine mal intikal eden gerçek veya tüzel kişiler verir. Veraset yoluyla intikallerde beyanname her bir mirasçı tarafından ayrı ayrı verileceği gibi müşterekken de verilmesi mümkündür. Beyannamenin müşterekken verilmesi halinde, beyannamenin her mükellef tarafından ayrı ayrı imzalanmış olması gereklidir.

Buna göre vergiyi doğuran olay, bir kişinin ölümü, Medeni Kanun hükümlerine göre hukuken ölümüne karar verilmesi (gaiplilik) veya hayatı iken yapılan bağışlamalar ile meydana gelmektedir.

Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu'nun 4'üncü maddesinde, veraset yoluyla intikal eden malların, evlatlıklar da dahil olmak üzere çocuklar ve eşten her birine düşen miras paylarının yasada belirtilen belli bir tutara kadar olan kısmını ile ivazsız suretle intikallerin yasada belirtilen belli bir tutara kadar olan kısmının veraset ve intikal vergisinden istisna olduğu hükme bağlanmıştır. Dolayısıyla veraset yoluyla veya ivazsız suretle intikal eden gayrimenkul veya değerli tablolar istisna tutarını aşan kısmını üzerinden veraset ve intikal vergisi ödenecektir. Ayrıca söz konusu maddede veraset tariki ile intikal eden aile hatırlası olarak muhafaza edilen tablonun veraset ve intikal vergisinden müstesna olduğu hükme bağlanmıştır. Burada önemli husus, aile hatırlası istisnasından yararlanacak olan tablonun öncelikle bu amaçla saklanmak niyetiyle muhafaza edilebilecek cinsten olması ve bir koleksiyon niteliğinde olmaması gereklidir.

Veraset yoluyla intikal eden gayrimenkuller ve değerli tablolar, istisna haddinin altında kalsa dahi beyanname verilmesi gerekmektedir. Veraset yoluyla meydana gelen intikaller dışında kalan ivazsız intikaller de ise istisna haddinin altında kalanlar için beyanname verilmmez.

Verginin matrahı, intikal eden malların Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre bulunan değerlerinden, Veraset ve İntikal Vergisi Kanununun 12 nci maddesinde yazılı borç ve masrafların indirilmesinden sonra kalan miktarıdır.

7338 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu'nun 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasında, mükellefler ilk tarhiyatta nazara alınmak üzere veraset ve intikal vergisi mevzuuna giren malları bu maddede belirtilen değerlendirme ölçülerinden faydalananarak belirtilmeyenler bakımından ise Vergi Usul Kanununun servetleri değerlendirme ile ilgili 3'üncü bölümündeki esaslara göre değerlmek ve beyannamelerinde göstermek zorunda oldukları belirtilmiştir. Buna göre:

Veraset yolu ile veya ivazsız bir şekilde intikal eden gayrimenkuller, ticari işletmeye dahil olsun veya olmasın ölümün veya ivazsız intikalın meydana geldiği yıla ait emlak vergisine esas olan vergi değeri ile beyan edilmesi gerekmektedir. Değerli tabloların ise rayiç bedelleri ile beyan edilmesi gerekmektedir.

Diger taraftan; söz konusu 10 uncu maddede; "İdare yukarıdaki esaslara göre beyan edilen bu değerler üzerinden vergiyi beyannamenin verildiği tarihten itibaren en geç onbeş gün içinde tarh eder. Tarh edilen vergiler intikal eden malların Vergi Usul Kanununa göre bulunacak değerlerine göre ikmal edilir." hükmü yer almaktadır.

Bu duruma göre, gayrimenkullerini ilk tarhiyat için vergi değeri beyan edilen değerlerinin 7338 sayılı Kanunun 10 uncu maddesine göre Vergi Usul Kanununa göre tespit edilecek değerine dayanılarak ikmal edilmesi gerekmektedir. Vergi Usul Kanununun 297 nci maddesinde; "Ticari sermayeye dahil olsun olmasın bilumum binalarla arazi vergi değeri ile değerlendir." hükmü yer almaktadır. Buna göre değerlendirme ölçüleri birbiri ile aynıdır. İdare gerekli değerlendirmeyi yaparak fark bulması durumunda gerekli ikmali yapması gerekmektedir.

Diger taraftan Vergi Usul Kanununun 293 üçüncü maddesinde; "Ticari sermayeye dahil olmayan ev eşyası, mücevherat, sanat eserleri gibi menkul mallar ve gemiler emsal bedelleri ile değerlendir." hükmü yer almaktadır. Buna göre ikinci tarhiyatta değerli tablolar emsal bedeli ile değerlendirilecektir.